

FRANSA'DA MÜSLÜMAN VE FARKLI DİNLERE MENSUP BİREYLERİN KARMA EVLİLİK YOLUNDA TANIŞMA VE KARAR ALMA SÜREÇLERİ

The Process of Meeting and Decision-Making in Mixed Marriages Among Muslims and Individuals of Other Religions in France

 Neslihan ER

Ordu Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Genel Sosyoloji ve Metodoloji Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye.
nesli_er@hotmail.com

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Received
01.02.2024

Kabul/Accepted
28.09.2024

Sayfa/ Page
68-83

Öz

Tarih boyunca, evlilikler aynı sosyal grup veya çevrede gerçekleşmekteydi. Ancak günümüzde, çiftlerin yaşamları, hızla değişen sosyal ve kültürel faktörlerin etkisi altında farklı bir yön almaktadır. Son yüzyılda, göç gibi küresel olaylar toplumların büyük bir dönüşüm yaşamasına yol açmıştır. Bu dönüşüm, farklı etnik grupların bir araya gelmesiyle heterojen sosyal yapıların oluşmasını teşvik etmiştir. Artık ulusları sadece etnik kökenlere dayanarak tanımlamak zorlaşmaktadır; toplumlar çok uluslu ilişkiler, kültürel ve dini çeşitlilik gibi karma yapılarla şekillenmektedir. Batı'da, göçmenlerin kültürel ve dini pratiklerini sürdürme arzuları, karma birlikteliklerin artmasıyla birleşince, bazı kesimlerce endişeyle karşılanmaktadır.

Çalışmanın kapsama alanı, Fransa'da farklı dinlere mensup bireyler arasındaki karma birliktelikleri, özellikle bir eşi Müslüman olan çiftleri ele alarak, bu tür birlikteliklerin toplumsal algıları, kimlik üzerindeki etkileri ve karşılaşılan zorluklarla başa çıkma yöntemlerini incelemektedir. Çalışma, daha önce yapılmış anket verileri ve belge analizi yöntemleriyle, çiftlerin tanışma ve karar alma süreçlerini incelenmekte; literatür taraması ve kavramsal analiz yoluyla bu birlikteliklerin toplumsal algısı ve kimlikleri üzerindeki etkilerini tartışmaktadır. Bulgular, karma evlilik sürecinin çeşitli boyutlarını, çiftlerin etkileşimlerini, aile ve toplumun tutumlarını ve bu tür evliliklerin bireysel kimlikler üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde ele alarak, bu alandaki bilgi boşluklarını belirlemeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karma evlilik, kültürel çeşitlilik, kimlik, uyum, toplumsal algı.

Abstract

Throughout history, marriages typically occurred within the same social group or environment. However, today, the lives of couples are taking a different direction under the influence of rapidly changing social and cultural factors. In the last century, global events such as migration have led to significant transformations in societies. This transformation has encouraged the formation of heterogeneous social structures through the convergence of different ethnic groups. It is now challenging to define nations based solely on ethnic origins; societies are shaped by complex structures arising from multinational relations, cultural, and religious diversity. In the West, the desire of immigrants to continue their cultural and religious practices, combined with an increase in mixed unions, is met with concern by some sectors.

The scope of the study examines interfaith unions in France, particularly focusing on couples where one partner is Muslim, exploring the societal perceptions, effects on identity, and coping methods for challenges encountered in such unions. Utilizing previously conducted survey data and document analysis methods, the study investigates the meeting and decision-making processes of couples; through literature review and conceptual analysis, it discusses the societal perception and impacts on identities of these unions. Findings aim to address the various dimensions of the interfaith marriage process, interactions between couples, attitudes of family and society, and the effects of these marriages on individual identities, attempting to identify gaps in the existing knowledge on this topic.

Keywords: Mixed marriage, cultural diversity, identity, adaptation, social perception.

Atıf/Citation: Er, N. (2024). Fransa'da Müslüman ve farklı dinlere mensup bireylerin karma evlilik yolunda tanışma ve karar alma süreçleri. *MECMUA-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* ISSN: 2587-1811 9(18), 68-83.

Giriş

Tarihsel olarak, evlilikler çoğunlukla aynı sosyal grup veya çevre içerisinde gerçekleşmiştir. Özellikle çiftçi ailelerin veya ekonomik statüsü yüksek ailelerin çocukları arasında gerçekleşen evlilikler, sosyal normlar doğrultusunda kabul gören bir pratik olarak ortaya çıkmıştır. Ancak günümüzde, çiftlerin yaşamları, hızla değişen sosyal ve kültürel dinamiklerin etkisi altında değişmektedir. Farklı milliyetlere mensup bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu karma aileler, kültürel çeşitlilik açısından zengin deneyimler sunmakla birlikte, farklı kültürel pratikler ve normlar arasındaki uyumsuzlukların üstesinden gelme ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Benzer şekilde, farklı dini inançlara veya dünya görüşlerine sahip çiftlerin, bu farklılıkları yönetebilmek için gösterdikleri anlayış ve uyum, ilişkilerinin sağlam temeller üzerine inşa edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çeşitlilik, çiftlerin birlikte olgunlaşmalarını ve ilişkilerinin daha derin bir anlam kazanmasını teşvik ederken, aynı zamanda bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir.

Evlilik, bireyleri ve onların ait olduğu grupları aile ve akrabalık bağları aracılığıyla birbirine sıkı sıkıya bağlayan, genellikle uzun süreli ve yakın bir ilişkidir. Toplumsal kategorilere göre ayrılmış gruplardaki bireyler arasında gerçekleştiğinde evlilik, dönüştürücü ve dikkate değer sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. (Özateşler Ülkücan, 2015, s. 289)

Son yüzyılda, göç gibi global faktörlerin etkisiyle toplumlar önemli bir dönüşüm sürecinden geçmiştir. Bu değişim, farklı etnik grupların bir araya gelmesiyle heterojen ve çeşitli sosyal yapıların oluşumuna zemin hazırlamıştır. Clifford Geertz'in analizlerine göre, evlilik, farklı kültürel arka planlara sahip bireyler arasında gerçekleştiğinde, bu durum, yalnızca iki bireyin birleşmesini değil, aynı zamanda farklı anlam sistemleri, semboller ve toplumsal gruplarla ilişkili kültürel öğelerin entegrasyonunu da temsil eder. (Geertz, 2010) Karma evlilikler bu bağlamda, bireylerin köken gruplarına ilişkin kimlik algılarını yeniden şekillendiren ve yeni benimsedikleri gruplarla entegrasyon süreçlerini etkileyen önemli bir faktördür.

Çeşitli inanç sistemlerine mensup bireyler arasındaki evlilikler, sosyoloji ve antropoloji disiplinleri için giderek daha fazla önem kazanan konular arasında yer almaktadır. Robert Deliège tarafından belirtildiği üzere, evlilik gruplar arasında ittifakların kurulması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi için bir araç olarak işlev görür. (Deliège, 1996: 13) Claude Lévi-Strauss'un analizlerine göre, (Lévi-Strauss, 1967) evlilik sadece iki bireyin kişisel birlikteliğinden ibaret değil, aynı zamanda evlenen kişilerin bir kültür ve geçmişle bütünleştiği bir süreçtir. Bu bağlamda, farklı kültürel arka planlara sahip çiftler, kendi topluluklarının temsilcileri olarak görülür ve bu birliktelikler, ilgili topluluklar arasındaki ilişkilerin ve etkileşimlerin bir yansıması olarak değerlendirilir. Bu durum, karma evliliklerin ve bu evlilikler yoluyla bir araya gelen toplulukların etkileşimlerinin incelenmesini gerektirir. Ayrıca, bu evliliklerin bireylerin veya çiftlerin farklı toplumsal yapılar içinde entegrasyonunu kolaylaştırıp kolaylaştırmadığına dair soruları da gündeme getirir. (Delcroix & Rodriguez, 1989)

Türkiye'de henüz kısıtlı sayıda çalışmayla incelenmeye başlanan bu alana olan ilgi, sosyoloji disiplini içinde artmaktadır. Özellikle gruplar arası ve bireyler arası ilişkileri daha iyi anlamak, toplumsal kimlik kategorilerini incelemek ve aile sosyolojisi bağlamında araştırmalar yapmak için bu alan büyük önem taşımaktadır. (Özateşler Ülkücan, 2015, s. 288)

Bu çalışmanın amacı, Fransa'da Müslüman ve diğer dinlere mensup bireyler arasındaki karma evliliklerde çiftlerin nasıl tanıştığı ve karar verme süreçlerinin nasıl işlediğini incelemektir. Araştırma, farklı kültürel ve dini arka planlara sahip bireylerin bir araya gelme süreçlerindeki etkenleri, aile ve toplumun tutumlarını ve bu tür evliliklerin çiftlerin kimlikleri üzerindeki etkilerini ele almayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, çalışma Fransa'daki çok kültürlü toplum yapısının karma evlilikler

üzerindeki etkisini ve bu evliliklerin sosyal uyum, kimlik ve toplumsal algı açısından nasıl bir anlam taşıdığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu çalışma, özellikle karma evlilikler bağlamında, çiftlerin hayatlarının ilk aşamalarında, yakın çevrelerle olan etkileşimlerin rolünü incelemeyi hedeflemektedir. Araştırma, karma evliliklerde yer alan çiftlerin karşılaştıkları çeşitli sosyal rolleri anlamlandırmak amacıyla, her iki ailenin, arkadaş gruplarının, iki farklı dini topluluğun temsilcilerinin ve genel toplumsal etkileşimlerin üzerinde yoğunlaşacaktır. Bu kapsamda, evlilik öncesi dönemde karşılaşılan zorluklar; resmi, ailevi ve kişisel boyutlarıyla ele alınacak, toplumun karma evliliklere yönelik tutumları ve bu tutumların çiftler üzerindeki etkileri de incelenecektir. Ancak, araştırmanın temel odak noktası, ailevi ve kişisel zorluklar olup, özellikle ailelerin tutumlarının karma çiftlerin oluşumu üzerindeki etkileri üzerine yoğunlaşmaktadır.

Çalışma, karma evlilikler üzerine yapılan nitel araştırmaları derlemek ve analiz etmek amacıyla yapılmış bir literatür taramasıdır. Yöntem olarak, konuyla ilgili bilimsel makaleler, kitap bölümleri, tezler ve raporlar, ayrıca daha önce yapılmış anket verileri dahil olmak üzere geniş bir literatür havuzundan yararlanılmıştır. Bu süreçte, öncelikle karma evliliklerin çeşitli boyutlarını ele alan yayınlar belirlenmiş ve bu yayınların içerikleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışmanın analiz aşamasında, çiftlerin tanışma ve karar alma süreçlerine odaklanılarak, bu süreçlerin sosyal ve kültürel unsurlarının nasıl şekillendiği irdelenmiştir. Bu kapsamda, niteliksel veri analizi yöntemlerinden biri olan tematik analiz kullanılmıştır. Tematik analiz, literatürdeki bilgileri organize etmek, önemli temaları ve alt temaları belirlemek ve araştırma sorularına yönelik kapsamlı bir anlayış geliştirmek için uygulanmıştır.

Sevgi çiftlerin bir arada kalmasını sağlayan temel bir faktör olmakla birlikte, farklı dinler, kültürler ve geleneklerin kesiştiği durumlar çeşitli etkileşimleri beraberinde getirir. Araştırmalar, farklı inanç ve kültürel geçmişlere sahip çiftlerin birbirlerine karşı anlayış ve hoşgörü sergilediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bu tür birlikteliklerde çatışmalar ve farklılıkların varlığı da göz ardı edilemez. Özellikle dini veya kültürel öneme sahip olaylar ve bayramlar sırasında, ayrıca ailelerin farklı beklentileri karşısında uyum sağlama süreçleri zorlaşır. Çiftler, çeşitli kutlamalar ve özel günlerde farklı ritüeller ve gelenekler arasında denge kurma gayreti içinde bulunurlar. Kimlik tanımlamaları, çocuk sahibi olma veya düğün gibi önemli kararlar alma süreçlerinde karşılaştıkları zorluklar daha belirgin hale gelir. Ayrıca, bu durumun bazı ailelerde olumsuz tepkilere yol açtığı da dikkate değer bir husustur.

Etnik gruplar, üyelerinin diğer etnik gruplardan bireylerle evlenme kararlarına karşı çeşitli tepkiler gösterirler. Bu tepkiler, büyük ölçüde ilgili grupların kültürel ve sosyal normlarına, geleneklerine ve inançlarına bağlıdır. Farklı kültürlere mensup bireylerin evliliği, bazı toplumlarda 'normalin dışında' olarak değerlendirilir ve sosyal sapma olarak kabul edilir. Barbara tarafından belirtildiği üzere, bu tür evlilikler, toplum tarafından 'aykırılık' olarak algılanır. (Barbara, 1980, s. 66) Karma birliktelikler, bir kültürün homojen yapısını tehdit eden unsurlar olarak görülür ve bu evliliklerin geleneklerin zayıflamasına veya tamamen yok olmasına sebep olabileceği düşünülür. Bu bağlamda, özellikle kadınların başka bir kültürden eş seçmeleri, kültürel değerlerin aktarımı açısından önemli bir faktör olarak değerlendirilmekte ve bu durum, daha fazla dikkat çekmektedir.

Toplumsal çeşitliliğe sahip toplumlarda, azınlık grupları çoğunluk gruplarla olan ilişkilerinde kendilerini tehdit altında hissettiklerinden, kendilerini korumak adına içe kapanma stratejisini benimserler. Bu durum, özellikle kadınlar üzerinde sıkı kontrol mekanizmalarının uygulanmasına sebep olur, böylece dış etkilerin grup içine sızmasının önüne geçilmeye çalışılır. Streiff-Fenart'a göre, artan karma evliliklerin toplum tarafından daha geniş bir kabul gördüğüne işaret etmez; bunun yerine, bu evlilikler, gençlerin evlilik tercihleri üzerindeki geleneksel kontrolün belirli bir

derecede azaldığının bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir. Bu kapsamda, karma evlilikler, özellikle 'köken grubunu terk etme imkânı ve nedeni en fazla olan bireylerin eylemi' olarak değerlendirilir. (Streiff-Fenart, 1989: 96)

Araştırmalar, karma çiftlerin birlikteliklerini oluşturmadan önce karşılaşılabilecekleri zorlukları değerlendirdiklerini ve bu zorlukları aşabileceklerine olan inançlarının ilişkilerini güçlendirdiğini göstermektedir. (Schaper, 1999) Bu ilişkilerde, karşılıklı olarak zorluklarla başa çıkma ve olumsuzlukları tolere etme yeteneği, çiftler arasında güçlü bir bağlılık yaratmaktadır. Bu bağlılık, karma çiftlerin birbirlerini fedakârlık, etkin iletişim ve empatiyle desteklemelerini kolaylaştırmaktadır. Sosyal bilimler ve psikoloji alanlarında karma evlilikler, aile ve çift ilişkileri üzerine önemli bir araştırma konusudur. Bu evlilikler, toplumların kültürel çeşitliliğini yansıttıkları için sosyolojik ve psikolojik açıdan büyük ilgi çekmektedir. Karma evlilikler üzerine yapılan araştırmalar, bu tür ilişkilerinin sadece iki birey arasında değil, aynı zamanda aileleri ve geniş sosyal çevreyi de kapsadığını ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar, aile yapısının toplumsal boyutunu, soylar arası ilişkileri, akrabalık bağlarını, nesiller arası dinamikleri ve ebeveynlerin çocuklarına kültürel değerlerin aktarımını ele almaktadır. Ayrıca, birçok araştırma karma evliliklerin etnik ve kültürel ilişkilerin incelendiği önemli bir alan olduğunu vurgulamaktadır.

Küresel çapta, siyaset, eğlence veya spor alanındaki ünlü kişiliklerin karma evlilikleri, medya ve kamunun ilgisini çekmektedir. Bu ilgi, çoğunlukla çiftlerin bir üyesinin blog yazıları veya sosyal medya platformlarında yapmış olduğu paylaşımlarla artmaktadır. Bu içeriklerde, pratik sorunlara ve çiftlerin farklı kültürel arka planları nasıl birleştirdiklerine, ortak bir zemin bulma ve birbirlerine destek olma yöntemlerine odaklanmaktadır. Bu tür içerikler, karma evliliklerin çeşitliliğini vurgulayarak, bu tür birliktelikleri yaşayan bireylere yol gösterici olmayı hedeflemektedir. Ancak, bu tür kaynaklar günlük hayatta karşılaşılan sorunlara (sokaktaki insanların tepkileri, ailelerin kabul süreci, dini evlilik tercihi, çocuklara verilen isimler gibi) odaklanmakta ve çiftlerin yaşadığı manevi deneyimlere yeterince dikkat çekmemektedir. Manevi deneyimler, evliliklerin önemli bir yönünü oluşturur ve bu yönün göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Karma evliliklerde, farklı kültür ve inanç sistemlerinden gelen eşlerin birbirlerinin dünya görüşlerini anlamak, saygı göstermek ve kabul etmek için gösterdikleri çabalar, bu tür evliliklerin incelenmesi için büyük bir öneme sahiptir.

Çalışma, Fransa'da yaşayan çiftler üzerine odaklanmaktadır. Bu nedenle, bulguların diğer ülkelere veya farklı sosyo-kültürel bağlamlara genellenmesi sınırlıdır. Araştırma, özellikle Müslüman ve farklı dinlere mensup bireyler arasındaki evlilikleri incelemektedir. Bu durum, çalışmanın diğer dinler arası evlilik kombinasyonlarını veya dini olmayan evlilikleri kapsamadığı anlamına gelmektedir.

1. KARMA ÇİFTİN TANIMI

Lévy tarafından tanımlandığı üzere, karma çiftler, farklı kültürel kökenlere ve dini inançlara sahip iki bireyin bir araya gelmesiyle oluşan birlikteliklerdir. (Lévy, 2007: 2) Bu bağlamda, karma evlilikler, farklı etnik gruplardan ve kültürel geçmişlerden gelen, dil ve din bakımından farklılık gösteren bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu evlilik türlerini ifade eder. Bu tanım, çiftlerin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde karşılaştıkları 'farklılık' kavramına odaklanmaktadır. Kültürel farklılıklarının bilincinde olan bu çiftler, karşılaştıkları veya karşılaşıacakları bu farklılıklarla başa çıkabilmek için birlikte gelişmiş bir anlayış ve iletişim kurmaya çalışırlar.

Bu tür evliliklerde, aile ve sosyal çevrenin çiftin birlikteliğini kabul etmesi, her iki partner için aidiyet ve kabul hissini güçlendirir. Barbara tarafından vurgulandığı gibi, evliliğe başlangıçta karşı çıkan veya engel teşkil eden aileler bile zamanla çift için destek kaynağına dönüşür. (Barbara, 1986) Ancak, her karma evliliğin deneyimi, çiftin özgül koşullarına bağlı olarak farklılık gösterir ve her evliliğin kendine has bir hikayesi olduğu akıld tutulmalıdır.

Karma evlilikler, evlilik kurumunun hem evrensel doğasını hem de toplumlar, kültürler ve dinler arasındaki çeşitliliği aydınlatan önemli bir sosyal olgudur. (Barbara, 1980: 65) Barbara bu bağlamda, karma evliliklerin analizinin, evliliklerin toplumsal mantığını anlamada ne kadar yararlı olabileceğine işaret etmektedir. Bu alanda yapılan araştırmalar, özellikle Müslüman ve Hristiyan dinlerine mensup bireyler gibi farklı gruplardan gelen çiftlerin, ortak özelliklere sahip olup olmadıklarını belirlemek için, evlilik türleri arasında ayrı bir kategori oluşturulması ve bir kategorizasyon çalışmasının yapılması önerilmektedir. Legutowska, bu tür evlilikleri inceleyen sosyologların, kategorizasyon süreçlerini, kategorinin oluşumunu ve karma çiftlerle çevreleri üzerindeki etkisinin neler olduğunu araştırmaları gerektiğini belirtir. (Legutowska, 2012: 29)

Karma birlikteliklerin incelenmesi, modern toplumların heterojen yapısını kavramak adına giderek artan bir öneme sahiptir. Bu tür birliktelikler, toplumlarımızda gerçekleşen değişimlerin somut göstergeleri olarak görülür. Günümüz dünyasında, ulusları saf etnik kategorilere dayanarak tanımlamak giderek zorlaşmaktadır. Bunun nedeni, toplumların, çok uluslu ilişkiler ve kültürel ve dini çeşitlilikten kaynaklanan melez yapılarla şekillenmesidir. Toplum üyeleri, farklı milliyetlerden, kökenlerden, kültürlerden ve dinlerden gelseler bile, aynı coğrafi ve sosyal alanlarda bir arada yaşamak zorundadırlar. Bu koşullar altında bir arada yaşamak, sadece mümkün olmanın ötesinde, mevcut sosyal yapılar içinde gerekli ve toplumun sürdürülebilirliği açısından vazgeçilmez bir durumdur.

2. TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE KARMA BİRLİKTELİKLER

Karma evliliklerin tarih boyunca var olduğu, çeşitli dönemlerden elde edilen örneklerle kanıtlanmış bir durumdur. Dufoulon tarafından işaret edildiği üzere, bu evliliklerin toplumsal önemi, devletlerin oluşumu ve ulusal sınırların çizilmesiyle birlikte artmıştır. Ulus bilincinin gelişmesiyle birlikte, toplumlar “biz” ve “onlar” arasında bir ayrıma yönelmiş ve bu ayrım, karma evliliklerin algılanma biçimini etkilemiştir. (Dufoulon & Rostekova, 2011: 8-9) Bir ulusun sınırları dışından gelen kişiler “yabancı” olarak etiketlenmiş ve bu durum, yabancılarla yapılan evlilikleri toplumsal normlardan sapma olarak görmeyi beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda, homogami – yani aynı sosyal veya demografik özelliklere sahip bireyler arasında gerçekleşen evlilikler – kuralının ihlali, karma evliliklerin şüpheli karşılanmasına yol açmıştır.

Yirminci yüzyılın başlarında, özellikle 1930'lardan itibaren, Batı ülkelerindeki göçmen işçi popülasyonuna öğrenciler de dahil olmaya başlamıştır. Muller'e göre bu eğilim, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında belirgin bir artış göstermiştir. (Muller, 1987: 143-144) Bu dönemde, öğrenci grupları içerisindeki etkileşimler, yeni türde karma çiftlerin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Öğrenci toplulukları, daha açık fikirli ve stereotiplere karşı daha dirençli oldukları için, karma evliliklerin gerçekleşebileceği uygun bir ortam yaratmıştır. Bensimon-Donath, Batı'da karma evliliklerin sayısının, göç hareketlerinin hızıyla paralel olarak artış gösterdiğini ifade etmektedir. (Bensimon-Donath, 1974: 135)

Karma evlilikler, tarihsel olarak, özellikle farklı dini topluluklar arasında, değişken tepkilere yol açmıştır. Katoliklerle Protestanlar arasındaki evlilikler bu durumun somut bir örneğidir, bu tür birliktelikler süregelen dirençle karşılaşmıştır. İki farklı dini veya kültürel grubun coğrafi ve kültürel yakınlığı, karşılıklı kabulü ve uyumu kolaylaştırmak yerine, çoğu zaman çatışma ve gerilimlere sebep olmuştur. Katolikler ve Protestanlar arasındaki ayrılıkların üstesinden gelinmesi ve ekümenik diyalog yoluyla anlayışın geliştirilmesi, karma evliliklerin kabul edilmesinin uzun bir zaman almasına neden olmuştur. Bu süreç yüzyıllar içinde gelişmiştir. Buna karşılık, Müslüman-Hristiyan evliliklerinin tarihi, Katolik-Protestan evliliklerine göre daha yeni bir olgudur.

3. TANIŞMA AŞAMASINDA KARŞILAŞILAN DURUMLAR

Çiftler birbirleriyle nasıl tanıştıklarını anlatırken sıkça rastlantısal bir tablo çizerseler de Girard bu durumun aslında böyle olmadığını vurgular. Sosyal çevreler, arkadaş grupları, iş yerleri ve dernek üyelikleri gibi yapılar, bireylerin belirli bir kişi kategorisiyle etkileşime geçmelerini teşvik edecek şekilde sosyal olarak düzenlenir. Bu bağlamda, farklı dini inançlara sahip çiftler dahil olmak üzere, sosyal homogami prensibi geçerlidir. Ulusal, kültürel veya dini farklılıklar, sosyal ve mesleki düzeydeki benzerlikleri engellemez. Bu benzerlikler, çiftler arasında sevgi, güven ve şefkat gibi duygusal bağların oluşumunu kolaylaştırır ve bu duyguların karşılıklı olarak gelişebilmesi için gerekli bir temeli oluşturur. (Girard, 1964: 117)

Sosyal homogami, bireylerin birbirleriyle karşılaşmaları için uygun ortamlar sağlamakla birlikte, bu ilk karşılaşmanın kalıcı bir ilişkiye dönüşebilmesi için partnerler arasındaki içsel tamamlayıcılığın rolü ön plana çıkmaktadır. Lemaire bu konuda, çiftlerin ilişkisinin, her iki partnerin bilinçaltında ortak bir problem algısını paylaşmaları ve bu probleme karşı ortak tepkiler geliştirmeleriyle şekillendiğini ifade eder. (Lemaire, 1979: 142) Bu bakış açısı, çiftlerin bir araya gelme süreçlerinde sadece dışsal benzerliklerin değil, aynı zamanda içsel uyum ve tamamlayıcılığın da önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Çiftin tanışma süreci, bireylerin özel meselesi olmaktan çok daha fazlasını içerir ve geniş bir sosyal çevreyi kapsar. Neyrand'a göre, aileler, arkadaşlar, mensup olunan gruplar ve dini topluluklar gibi etkileşimler, çiftin ilişkisinin gelişiminde önemli bir rol oynar. Bu sosyal çevrelerin çiftlere sağladığı destek, onların karşılaştıkları zorluklarla daha etkin bir şekilde başa çıkmalarına olanak tanır. Öte yandan, karma evlilik planlarının yakın çevre tarafından reddedilmesi, bu planların gerçekleşmesini engelleyebilir veya sorgulamaya neden olur. (Neyrand & M'Sili, 2000: 119) Özellikle Müslüman kadınların örneğinde, Müslüman olmayan erkek partnerlerini ailelerine kabul ettirmekte yaşadıkları zorluklar, bu kadınların kendi kültürel ve dini çevrelerinden çıkmak için aldıkları kararların aile ilişkileri üzerindeki önemli etkilerini ortaya koyar. Bu koşullar altında, söz konusu Müslüman kadınların kararları ve tutumları, ilişkilerinin geleceğini belirleyen faktörler haline gelir.

Kabul ve reddetme arasındaki süreçte, bir dizi farklı tepki mümkündür. Başlangıçta mevcut olan şüpheli tutumlar, potansiyel eşle yapılan tanışma sonrasında onaylamaya dönüşebilir. Aynı şekilde, evlilik sürecine yaklaşıırken, başta kabul edilmiş gibi görünen durumlar zamanla şüphe uyandırabilir. Bu tepkilerin çeşitliliği, insan etkileşimlerinin ve ilişkilerinin sürekli değişken doğasından kaynaklanmaktadır.

Karma evliliklerin analizi, sadece yakın sosyal çevreyle sınırlı kalmamalı, aynı zamanda geniş toplum üyeleriyle olan etkileşimleri de dikkate alınmalıdır. Barbara bu bağlamda, karma evliliklerin hem yerel hem de yabancı topluluklar açısından zorluklar oluşturabileceğini belirtir, çünkü bu tür evlilikler, toplulukların kendi kimlik algılarını sorgulamalarına yol açar. (Barbara, 1980: 65) Bu durum, karma evliliklerin sadece çiftlerin kişisel hayatlarını değil, aynı zamanda geniş toplumsal yapıları ve kimlik kavrayışlarını da etkilediğini gösterir.

Streiff-Fenart tarafından yapılan bir araştırmaya göre, karma evliliklerdeki çiftlerin büyük bir kısmının birbirleriyle ortak arkadaşları vasıtasıyla tanıştıklarını ortaya koymaktadır. Bu araştırma aynı zamanda, çiftlerin önemli bir kısmının üniversite veya iş yerlerinde karşılaştıklarını da gözler önüne sermektedir. Ayrıca, bazı çiftlerin tatil sırasında tanıştıkları da belirtilmiştir. (Streiff-Fenart, 1989: 21)

Tarih boyunca, iletişim kurallarının ve zevklerin değişmesiyle birlikte sosyal gruplar arasındaki ilişkiler de dönüşmüştür. Bu dönüşüm, eşler arasındaki sosyo-profesyonel özelliklerin benzerliklerine katkıda bulunmuştur. Kaufmann'a göre, evlilikteki homogami eğilimi, toplumsal olarak yapılandırılmış tanışma mekanlarından kaynaklanmaktadır. (Kaufmann, 1993: 19) Bu durum,

bireylerin rastgele karşılaşmalarından ziyade belirli sosyal yapılar içinde etkileşime girmeleriyle alakalıdır. Bozon ise, genç neslin boş zamanlarını kendilerinin yönetmesinin, önceki nesillerin denetim ve gözetimine eşdeğer bir toplumsal homogami yarattığını belirtir. (Bozon & Héran, 2006) Bu durum, eşleşme yöntemlerinin sosyal çevrelerle güçlü bağlar kurarak gelişen genel sosyalleşme biçimleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir.

Arkadaşlık çevreleri, romantik ilişkilere dönüşme potansiyeli taşıyan tanışma fırsatları yaratır. Legutowska’ya göre, “tipik” arkadaşlık ağlarına dayalı tanışıklıkların ötesinde, karma çiftlerin varlığı, farklı kökenlerden gelen bekar bireyler için yeni tanışma imkanları sunmaktadır. Mevcut karma çiftlerin pozitif örnekleri, bireyleri farklı kökenli bir partnerle romantik ilişki kurmaya teşvik eder. Bu açıdan bakıldığında, karma çiftlerin başarı hikayeleri, heterojen birlikteliklerin oluşum sürecinde önemli bir etken olarak değerlendirilmelidir. (Legutowska, 2012: 76)

Üniversiteler, uluslararası, kültürel ve dini çeşitlilik açısından zengin romantik ilişkiler için ideal tanışma ortamları olarak öne çıkmaktadır. Jocelyne Streiff-Fénart’ın araştırması, özellikle Batı ülkelerinde eğitim amacıyla bulunan genç yabancı erkek öğrencilerle Batılı kadın öğrenciler arasında, üniversite ortamının romantik ilişkilerin oluşumuna zemin hazırladığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, Streiff-Fénart ırkçılığa karşı mücadelede aktif rol alan sivil toplum kuruluşları ve aktivist grupların da bu tür ilişkiler için özellikle uygun tanışma mekanları olduğuna dikkat çekmektedir. (Streiff-Fénart, 1989)

Sosyolojik araştırmalara göre, öğrenci ve çalışan grupları, diğer sosyo-profesyonel kategorilere kıyasla karma evliliklere daha olumlu yaklaşım sergilemektedirler. Laffort’a göre, bu gruplar iki farklı kültürü içeren karma evliliklere daha açık bir tutum göstermektedir. (Laffort, 2003: 260) Farklı kültürel kökenlere sahip insanların bir arada bulunması, karma evliliklerin oluşma ihtimalini artırır. Lévy ise, bazı bireylerin partnerlerinin kültürel egzotizmine çekildiklerini ifade ettiğini belirtmektedir. (Lévy, 2010) Bu durum, bilinmeyen bir kültürün keşfinin, çiftlerin oluşum sürecinde etkili bir rol oynadığını gösterir.

Meslek faaliyetleri, bireylerin günlük yaşamlarının büyük bir kısmını geçirdikleri ve sürekli olarak aynı insanlarla etkileşim halinde oldukları alanlar olarak, geleneksel arkadaşlık çevrelerinin ötesinde yeni tanışma olanakları sunar. Bu tür ortamlarda, farklı bir kültür veya dine mensup bir partnerle tanışma ve bir çift oluşturma sürecindeki kültürel veya dini farklılıkları aşma ihtimali daha yüksektir. Ayrıca, meslek dışı aktiviteler, benzer ilgi alanlarına sahip insanları bir araya getirerek evliliğe gidebilecek ilişkiler için tanışma mekanları sunar. M. Bozon, bekar bireylerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerinin, homogamiyi devam ettiren, yani boş zaman tercihleri üzerinden bir eş seçim süreci olduğunu açıklamıştır. (Bozon & Héran, 2006)

Legutowska’ya göre, günlük yaşamın rutinlerinden uzak, güneşli tatil yerleri, yeni romantik ilişki arayan erkek ve kadın turistler için çekici bir buluşma noktasıdır. (Legutowska, 2012: 80) Yabancı ülkelerde geçirilen tatiller, gerçek bir aşk hikayesi arayışında olanlar veya Batı ülkelerine vize elde etme amacı güdenler gibi çeşitli amaçlar taşıyan bireylere tanışma fırsatları sunar.

4. SOSYAL VE ÇEVRESEL FAKTÖRLERİN KARMA BİRLİKTELİKLERE ETKİSİ

Singly tarafından yapılan araştırmada, insanların var olabilmeleri ve kimliklerini ifade edebilmeleri için başkalarıyla etkileşime ihtiyaç duydukları vurgulanmıştır. Karma çiftlerin varlığı, her iki eşin ailelerini, dinlerini, mesleki ve sosyal topluluklarını da etkileyerek, iki farklı kültürün birleşmesiyle yeni bir ortak dünya inşa edilmesine öncülük eder. Singly, karma dinli evliliklerin ek zorlukları olduğunu, ancak aynı zamanda bu evliliklerin, dini, kültürel, dil ve diğer alanlarda “öteki”ni tanıma ve anlama fırsatları sunduğunu belirtir. Bu evlilikler, çiftlerin iletişim kurarak yeni bir boyut oluşturmalarına olanak tanır. Karma çiftlerin etkileşimi, günlük yaşamda iki toplumu bir araya

getirerek dinler arası yakınlaşmada önemli bir rol oynamaktadır. (Singly, 1996)

4.1. Ailelerin Yaklaşımı: Olumlu ve Olumsuz Tepkiler

Araştırmalar, Müslüman ailelerin çocuklarının karma evliliklere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, ailelerin potansiyel eş adayına ilişkin öncelikleri ve beklentileri, kültürel kökenleri ve mensup oldukları dini ya da etnik topluluklarla olan ilişkileri, tutumlar üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Söz konusu değişkenlerin varlığı, aileler arasında tutum farklılıklarının yaşanmasına neden olmaktadır. (Elmalı Karakaya, 2022: 467)

Varro karma çiftlerin ilişkilerinde, özellikle zorlayıcı durumlar karşısında, karşılıklı her iki tarafın aileleriyle olan etkileşimin büyük önem taşıdığını belirtir. Bu tür anlaşmazlıklar, ilişkinin karma yapısını ortaya çıkarır ve eşlerin birbirlerinin farklılıklarına dair farkındalıklarını artırır. (Varro, 1995: 42) Berger ise, bireylerin bu gibi durumlarla karşılaştıklarında tutarlılık sorunları yaşadıklarını ve sorunları gerçekliklerini değiştirerek veya ilişkilerini yeniden şekillendirerek çözebildiklerini ifade eder. (Berger & Luckmann, 2006: 253) Bu bağlamda, karma çiftlerin çoğu zaman ailelerinin tepkileriyle karşılaşmalarına rağmen, zamanla onları ikna etme umuduyla birlikteliklerini sürdürme eğiliminde oldukları gözlemlenir.

Evlilik veya romantik ilişkilerde, bireylerin partnerlerini ailelerine tanıtmaları kaygı verici bir durumdur. Bu endişe, özellikle partnerin ailenin sosyal, kültürel veya dini çevresinden farklı bir arka plana sahip olduğu durumlarda daha yoğunlaşır. Aile üyelerinin ilk reaksiyonları tereddüt veya olumsuzluk içerir. Ebeveynlerin, çocuklarının tercih ettiği kişi hakkında sınırlı bilgiye sahip olmaları, bu endişeyi artırır. Topluluk içinde azınlık kültürleriyle sınırlı veya hiç teması olmayan aileler, bu tür ilk karşılaşmalarda daha çekingen ve olumsuz bir tavır sergiler. Bu eğilim, yabancı kültürlerin az olduğu bölgelerde yaşayan ailelerde daha belirgindir. (Legutowska, 2012: 85)

Araştırmalar, Müslüman ailelerin çocuklarının farklı bir dine mensup biriyle evlenme kararına yaklaşımında, dinsel farklılıkların ötesinde toplumsal baskının da belirleyici bir faktör olduğunu göstermektedir. Görüşmeler, ebeveynlerin, toplumun olası negatif tepkilerini, kendi kişisel düşünce ve duygularından daha önemli bir yerde tuttuklarını açığa çıkarmıştır. Bu bulgular, ailelerin, çocuklarının gayri Müslim biriyle evlenmesi konusundaki tutumlarında toplumsal baskının etkisinin altını çizmektedir. (Elmalı Karakaya, 2022: 472) Başka bir ifadeyle, katılımcılar eşleriyle tanışmadan önce kendileri, ebeveynleri ve çevreleri ise hem tanışma öncesinde hem de evliliğin ilk dönemlerinde, farklı bir dine veya etnik kökene sahip biriyle evlenme düşüncesine karşı olumsuz görüşler ifade etmişlerdir. (Baycar, 2019: 407)

Müslüman bireylerin veya Müslümanlarla farklı dinlere mensup kişiler arasındaki karma evliliklere yönelik aile reaksiyonları, aileden aileye farklılık gösterir. Geniş aile, komşular ve genel toplumun etkisi altında, bazı aileler karma evliliklere karşı olumsuz tutumlar benimser. Bu olumsuz algılar, ebeveynlerin kendi inançlarından ziyade, genel toplumsal beklentilere uyum göstermelerine neden olmaktadır. "Toplum ne düşünecek?" endişesi, topluluk odaklı mahallelerde daha baskın hale gelir. Bu tür mahallelerde, aileler bireysel görüşlerine rağmen toplumsal baskılara daha kolay eğilim gösterirler. (Bouamama & Sad Saoud, 1996: 94) Bu bağlamda, Müslüman olmayan bir partnerle birliktelik yaşama arzusunu ebeveynlerine açıklama korkusu öne çıkar. Bazı genç kadınlar, zamanla durumun lehlerine döneceği umuduyla bu konuyu aileleriyle paylaşmaktan kaçınmayı tercih ederler.

Araştırmalar, Müslümanlar arasında farklı dinlere mensup kişilerle gerçekleştirilen karma evliliklerin arttığını göstermektedir. Bu çalışmalar, Müslüman ailelerin ve toplulukların bu tür evliliklere karşı tutumlarının, Müslüman olan tarafın kadın mı yoksa erkek mi olduğuna bağlı olarak değişiklik gösterdiğini belirtmektedir. Tüm olumsuz algılara ve değiştirilmesi mümkün olmayan yasaklayıcı hükümlere rağmen, özellikle Batı ülkelerinde yaşayan Müslüman kadınlar arasında, gayrimüslim

erkeklerle yapılan evliliklerin sayısında bir artış görülmektedir. (Elmalı Karakaya, 2022: 454)

Müslüman kadınların Müslüman olmayan bireylerle gerçekleştirdikleri evliliklerde zaman faktörü, ailelerin bu birlikteliklere uyum sağlama sürecinde etkili bir rol oynamıştır. Bu süreç, kadınların ailelerinin, çocuklarının yaptıkları seçimlere adaptasyonunu kolaylaştırmıştır. Yıllar içerisinde, çevrede görülen diğer karma evlilik örnekleri ve özellikle torunların doğumu, bazı ebeveynlerin yaklaşımlarında olumlu değişiklik yarattığı gözlemlenmiştir. Karma evliliklerin başlangıcında, bu birliktelikler eşlerin aileleri tarafından dini, kültürel ve sosyal uyum açısından bir meydan okuma olarak görülürken; torunların varlığı, bu ailelerde kendi kültürel ve dini miraslarını sürdürecektir bir umut yaratmıştır. (Delcroix & Rodriguez, 1989) Torunların varlığı, büyükanne ve büyükbabalar için önemli bir konu haline gelir, çünkü onlar kendi temel değerlerinin aktarılmasını arzu eder ve ahlaki bir boşluk oluşumundan kaçınmak isterler. Bu eğilim, kendi kültürel modellerini dayatmaya çalışan aile grupları arasında potansiyel bir çatışma kaynağı olarak ortaya çıkar. (Streiff-Fenart, 1990)

Bazı durumlarda, yılların geçişi ve torunların varlığı dahi, ailelerin başlangıçtaki negatif tutumlarını değiştirmemekte ve bu kopukluklar sonuçta kalıcı ayrılıklara dönüşür. Özellikle aile ve aile ilişkilerinin büyük önem taşıdığı toplumlarda yetişmiş bir kadın için, bu durum acı verici olmaktadır. Sonuç olarak, aile tarafından reddedilme gerçeğiyle karşılaşan bazı çiftler, bu durumu aşamamaktadır. Müslüman erkeklerin Müslüman olmayan kadınlarla olan ilişkilerinde bu durum nadir olmakla birlikte, toplumsal değişikliklere rağmen, erkek çocukların ailelerinin onayını kazanmada daha az zorluk yaşadıkları görülmektedir. Ancak, hala tamamen endogamik (kendi içinde evlenme) tercihlerde ısrar eden aileler bulunmaktadır. Genç Müslüman erkeklerin aileleriyle tam bir kopuş yaşama ihtimali, kadınlara kıyasla daha az etkileyici olmaktadır. (Lahouari, 1999: 70) Ebeveynlerin reddetmesi, Müslüman kadınlar için hala zorlu bir deneyim olup, bu durum sevgi dolu bir ilişki yaşamalarının önünde bir engel teşkil eder. Bu tür problemler, evlilik ilişkilerine de yansiyarak zaman zaman sorunlara neden olur.

Çalışmaya katılan bireylerin çoğu, karar verme sürecinde ebeveynlerinin onayını alma ihtiyacının kendileri için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu süreçte yaşadıkları stres ve zorlukları vurgulamışlardır. Bu bağlamda, Müslüman partnerler, ailelerini ikna etmek ve onların rızasını kazanmak için çaba göstermişlerdir. (Elmalı Karakaya, 2022: 476)

Katolik bir aile kökenine sahip bir çocuğun, Müslüman bir bireyle ilişki kurma niyetini ebeveynlerine açıklaması güvensizlik duyguları uyandıran bir ilk reaksiyonu tetikler. Medyanın etkisiyle şekillenen görüşler nedeniyle, bu tür karma evliliklere karşı bir tedirginlik hakimdir. Ebeveynler, İslam ve Katolik inançlarına mensup çiftleri kişisel olarak tanıma fırsatı bulamadıklarından, çocuklarının geleceği konusunda endişelenirler. Yine de bu başlangıçtaki olumsuz tepki, zamanla değişebilir ve daha olumlu bir hale dönüşür. Aile, ilgili kişiyi tanıma fırsatı buldukça, başlangıçtaki endişe, korku ve şüpheler hafifler. Ebeveynler ve çocuklarının seçtiği partner birbirini daha iyi tanıdıkça, önyargılar yerini daha gerçekçi algılara bırakır. Bu süreç, bir yabancıнын müttefike ve nihayetinde bir aile üyesine dönüşmesi sürecidir. Gelecekteki damat veya gelin, Müslüman topluluğun soyut bir parçası olmaktan çıkar ve ebeveynler tarafından tanınan ve kabul edilen somut bir kişilik kazanır. Ancak, bu pozitif dönüşüm, kişisel olarak tanıma fırsatı olmayan diğer Müslümanlar hakkındaki genel önyargılara otomatik olarak etki etmez. (Legutowska, 2012: 91)

Ayrıca hem Müslüman hem de gayri Müslim, dini endişeleri olan ailelerin, çocuklarının dinler arası evliliklerine dair ortak endişeler taşıdıklarının altını çizmek önemlidir. Bu endişeler arasında, oğullarının veya kızlarının, eşlerinin dini doğrultusunda kendi dinlerinden ayrılmaya zorlanmaları veya bu yönde baskı hissetmeleri konusu yer almaktadır. Bu durum, dinler arası evliliklerle ilgili olarak, Müslüman olsun olmasın, her iki ailenin de çocuklarına yönelik benzer kaygıları olduğunu

ortaya koymaktadır. (Elmalı Karakaya, 2022: 480)

Araştırmalar, farklı etnik ve dini kökenlere sahip bazı çiftlerin ebeveynlerinin, çocuklarının ilişkilerini açıkladığı anlarda, ebeveynin bu haberi kabullenme ve hatta sevinçle karşılama eğiliminde olduğunu göstermiştir. Gelecekteki gelin veya damadın kökeni, kültürü ve dini konusunda bilgi sahibi olan bu ebeveynler, bu özellikler üzerinde fazla durmaksızın, onları birey olarak tanıma ve anlama arzusunda olurlar. Toplumsal olarak yaygın bir görüşe karşın, bazı Müslüman aileler, Müslüman bir kadın ve Katolik bir erkek arasındaki evliliklere itiraz etmezler. Yine de olumsuz bir sonuç beklentisi olmasa bile, bu tür birlikteliklerle ilgili genel önyargılar, ilgili genç kadınların ailelerine ilişkilerini açıklamalarını endişeyle karşılamalarına neden olmaktadır. (Legutowska, 2012: 92)

Bazı ebeveynlerin başlangıçtaki tepkileri olumlu olsa da zaman içinde değişebilir ve karma evliliklerin gerçek anlamını kavramalarını engelleyen bir şaşkınlık etkisine neden olur. Zaman geçtikçe, ebeveynler çocuklarının partnerinin kültürel ve dini arka planını öğrenmeye çalışırken, bazen bireyin kendisini gözden kaçırlar. İlişki, çeşitli bilgiler, önyargılar ve yanlış anlamalarla karıştığında, ebeveynlerin endişesi artar. İlişki ciddileşip evlilik planları ortaya çıktığında, ebeveynler çocuklarını ikna etmek için müdahalede bulunmaya başlarlar. Çocuklarının hayatlarında önemli bir dönemeçte, istemeden de olsa onları destabilize etme riski alırlar ve evliliği engellemeye çalışırlar. Özellikle çocuklar, aile üyelerinin tutumları konusunda emin olduklarında, ebeveynlerinin tavrında meydana gelen ani değişiklikler, onlar için ağır bir darbe olur. Evlilik sürecinin resmileşmesine yaklaşırken, başlangıçtaki kabulün neredeyse reddedilme durumuna dönüşmesi, aile içinde acı verici bir deneyim oluşturur. Bu durum, evlilik öncesi geleneksel şüphelerle birleşerek, çocukların taahhütlerini sorgulamalarına veya ebeveynlerin karşı çıkmasına rağmen seçtikleri kişiyle birleşme kararlarını güçlendirmelerine yol açar. Her iki durumda da ebeveynler ve çocuk arasındaki ilişkilerde derin bir hayal kırıklığı yaşanır. (Legutowska, 2012: 93)

Bazı ebeveynler, çocuklarının farklı bir inançtan biriyle kurduğu ilişkiye destek olduklarını belirtirken aslında gerçek duygularını gizlemeyi tercih eder ve bu ilişkinin zamanla sonlanacağını umut ederler. Bu beklentileri gerçekleşirse ve ilişki sona ererse, yalanlarına rağmen çocuklarının gözünde güvenilir konumlarını korurlar. Ancak, ilişkinin ciddi bir bağa dönüşmesi durumunda, bu yüzeysel onay hem partner hem de çocukla olan ilişkilerinde neredeyse bir reddetmeye dönüşür ve ebeveynlerin samimiyetinin sorgulanmasına neden olur.

Bazı ebeveynler, çocuklarının islamo-katolik karma bir çift olarak yaşamayı tercih etmelerinin önemini ve bu tür bir ilişkinin benzer inançlara sahip çiftlere kıyasla daha fazla zorluk içerebileceğini anlamaktadırlar. Yılların verdiği tecrübeyle, evliliklerin sürekli çaba gerektiren bir süreç olduğunu ve her zaman başarı garantisi olmadığını bilirler. Kültürel ve dini farklılıklar gibi ek zorlukların bu birlikteliklere eklendiğinde, ebeveynler için bu durum, deneyimlemiş olsalar bile, riskli bir girişim haline gelir. Ancak bu zorlukların farkında olmalarına rağmen, ebeveynler çocuklarının yükünü hafifletmek amacıyla destek sağlamaya karar verirler. (Legutowska, 2012: 94) İnterkonfesyonel çiftler, diğer tüm çift türleri gibi, ailelerin desteğine ihtiyaç duyarlar. Aileler, gelecekteki eşlerin dünya görüşlerini onaylayarak, çiftlerin ilişkilerine önemli bir katkı sağlarlar. (Berger & Kellner, 1964)

Bazı ebeveynler, çocuklarına açıkça karşı çıkma korkusuyla ve onları kaybetme endişesiyle mücadele ederler. Bu nedenle, çocuklarının evlilik planlarına direnç göstermek yerine, bu planları tam olarak kabul etmeyerek bir tür pasif boyun eğme yolunu seçerler. Karma çiftlerin karşılaşabileceği zorlukların farkında olmalarına rağmen, bu duruma etkin bir müdahalede bulunamayacaklarını hissederler. Çocuklarıyla olan ilişkilerini sürdürmeyi tercih ederler, bu yüzden doğrudan bir itirazda bulunmaktan kaçınırlar. Bunun yerine, kardeşler gibi aile içi araçları kullanmayı tercih ederler. Endişelerini, hayal kırıklıklarını ve bazen öfkeyi bir kardeşle paylaşırlar. Duygularını dolaylı bir şekilde ifade ederek ve üçüncü bir taraf aracılığıyla ileterek, bu mesajların sonunda

asıl alıcısına ulaşmasını umarlar. (Legutowska, 2012: 95)

Ebeveynlerin çocuklarının partner seçimleri hakkındaki farklı beklentileri ve çatışan arzuları karşısında, çocuklar iki temel strateji benimserler. Bir yanda, ebeveynlerin isteklerine uyum sağlayarak kendi tercihlerinden feragat etmeyi seçerler. Diğer yanda ise, ebeveynlerin görüşlerine meydan okuyarak kendi seçimlerini kararlılıkla savunmayı tercih ederler. (Lahouari, 1999: 81)

Tercihler konusunda anlaşmazlık yaşandığında, ebeveynleriyle çatışmadan kaçınmak isteyen bazı bireyler, yalan söylemeyi bir seçenek olarak benimserler. Bu kişiler, gelecekteki eşlerinin gerçek kimliklerini gizlemeyi tercih ederler, bu şekilde ebeveynleriyle olan ilişkilerini korumayı amaçlarlar. Bu yalanların bir gün açığa çıkma riskini göze alarak, hikayelerinin tutarlılığını sürdürülebilmek için sürekli yeni yalanlar üretmek zorunda kalırlar. (Legutowska, 2012: 96)

Katılımcılardan ilişkilerini neden ailelerinden gizledikleri sorulduğunda, çoğunun yanıtı ailelerinin önceden haberdar olmaları halinde ilişkiye muhalefet edeceklerini, partnerlerinin dinini değiştirmeleri için baskı yapacaklarını veya ilişkilerini sonlandırmaya çalışacaklarını ve hızla evlenmeleri yönünde ısrar edeceklerini ifade etmeleri olmuştur. (Elmalı Karakaya, 2022: 463)

Karma evliliklerde kardeşler farklı roller üstlenir; bazen destekleyici ve güvenilir sırdaş olarak hareket ederken, bazen de ilişkiyi açığa çıkaran rolü üstlenirler. Özellikle bazı Müslüman ailelerde, büyük erkek kardeşin kız kardeşlerinin eş seçim sürecinde etkili bir rol oynadığı görülmektedir. Babanın olmaması veya otoritesinin azalması gibi durumlarda, büyük erkek kardeş, kardeşlerinin ilişkilerini denetler ve potansiyel adaylara onay ya da ret verme sorumluluğunu üstlenir. Bu durumlarda, büyük erkek kardeş bazen ebeveynlerden daha katı bir yaklaşım sergiler. (Bouamama & Sad Saoud, 1996: 21-22)

Katılımcıların ifadelerine göre, aileden bağımsız yaşamak, ailenin partner seçimi üzerindeki etkisini azaltmaktadır. Çoğu katılımcı için ailelerinin kabul etmeyeceği, geleneksel olmayan kararlar almakta olan bu bireyler, ailelerinden ayrı yaşadıkları için karar verme sürecinde kendilerini daha özgür ve kararlı hissetmişlerdir. (Elmalı Karakaya, 2022: 462)

Uzak mesafelerde yaşayan çiftler ve aileleri için, sık sık çatışma yaşama ihtimali düşüktür ve nadiren yapılan vatan ziyaretleri bu durumu değiştirmez. Tatil dönemlerinde, olası çatışmalı konuları göz ardı edilir ve odak noktası, ebeveynler, kardeşler, çocuklar ve torunlar gibi sevdikleriyle bir arada olmanın mutluluğuna kayar. Elbette, kısa süreli ziyaretlerde bile ara sıra çatışmalar ortaya çıkar; ancak bu durum, günlük hayatlarını aileleriyle sürdüren karma çiftlerdeki kadar yoğun değildir. Tatillerin sona ermesiyle, yaşanan çatışmaları çözmek için iki taraf arasında uzun bir ayrılık dönemi başlar. (Legutowska, 2012: 97)

4.2. Arkadaş Çevrelerinin Yaklaşımı: Olumlu ve Olumsuz Tepkiler

Her birey, kendi arkadaşlarını özgür bir şekilde seçer ve bu seçimler, bireyin yaşamında aile üyelerinin önemine eşdeğer, hatta bazen daha fazla öneme sahiptir. Arkadaş seçim sürecinde toplumsal bağlar veya ağlar belirleyici olmaz; bireyler arkadaşlık ilişkilerini kurarken tamamen özgürdür. Bu seçim, karşılıklı olarak birbirlerinin bireyselliğini ve eşsizliğini tanıyan ve onaylayan kişiler arasında gerçekleşir. (Berger & Luckmann, 2006: 252)

Bir kişi hayatını başka biriyle birleştirdiğinde, arkadaşlık ve evlilik ilişkileri arasındaki dengeyi bulmak zorunda kalır, çünkü bu birleşme her iki taraf için de değişim getirir. Bu geçiş döneminde, bazı arkadaşlıklar çiftin bir araya gelmesinin ardından devam ettirilemez hale gelir. Bir kişinin seçilmiş partnerini arkadaş gurubuna tanıtırma anı, arkadaşlıkları koruma arzusunun güçlü olduğu bir durumda endişeye yol açar. Özellikle partner farklı kültürel ve dini kökenlere sahip olduğunda, durum daha da zorlaşır. Arkadaşlar, ebeveynler kadar, karma evlilik düşüncesine şüpheyle yaklaşır ve

duygularını saklamaz. Bazı durumlarda arkadaşlar, sevdiklerini korumaya çalışarak ilişkiye açıkça eleştiriler getirir. Bu durum, çatışmalara yol açar ve arkadaşlık ilişkilerinin bozulmasına veya sona ermesine neden olur. (Legutowska, 2012: 99)

Bir evlenme kararının kabul edilmesi veya reddedilmesi, arkadaşlık ilişkilerinin geleceği üzerinde belirleyici bir etkidir. Bir arkadaş ve gelecekteki eş arasında yapılan seçimde, aşk ilişkisi öncelik kazanır. Çift olma yolunda ilerlerken, bireyin sosyal çevresini ve kendini yeniden şekillendirmesi gereken bir sosyalleşme süreci yaşanır. Bu dönemde, destek vermeyi reddeden kişiler zamanla uzaklaştırılır ve kişinin hayatından çıkarılır. (Berger & Luckmann, 2006)

4.3. Toplumsal Tepkiler ve Evlilik Süreci Üzerindeki Etkileri

İnsanlık tarihinde, aile ve topluluklar oluşturma ihtiyacı, temel gereksinimler ve zorunluluklar nedeniyle ortaya çıkmıştır. İnsanların üreme, beslenme, giyinme, barınma ve güvenlik gibi temel ihtiyaçları, bir arada yaşamayı gerekli kılmıştır. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda, aile, akraba, klan, arkadaş ve komşuluk gibi sosyal yapılar gelişip büyümüştür. Evlilik, akrabalık ilişkileri, ticaret, eğitim, göç ve fetih gibi kişisel, ailevi ve toplumsal gelişmeler, bir arada yaşamının kapsamını genişletmiştir. Zamanla, ticaretin artması, devletlerin kurulması ve uluslararası ilişkilerin gelişimiyle birlikte, bir arada yaşama alanlarının sınırları uluslararası boyutlara taşınmış ve insanlar yeni topraklara yerleşmişlerdir. Bu süreçte, bir arada yaşama kültürü, ortak değerler ve ilkeler şekillenmiş ve geliştirilmiştir. Aidiyet duygusu genellikle korunmuş, yerel unsurlar ve kültürlerle hem uyum hem de çatışmalar yaşanmıştır. Ancak temel toplumsal değerler her zaman muhafaza edilmiştir. (Ataman, 2020: 533)

Toplumsal düzeyde karma çiftlere yönelik algılar olumsuz ve kimi zaman aşağılayıcı niteliktedir. Farklı kültür ve dinlerden gelen bireylerin oluşturduğu karma evlilikler, birçok insan tarafından üstesinden gelinmesi zor, hatta başarısızlığa mahkûm bir girişim olarak değerlendirilir. (Neyrand & M'Sili, 2000: 10)

Batılı ve Müslüman çiftler, özellikle sömürgecilik ve sömürge sonrası dönemdeki Batılı-Müslüman ilişkilerinin tarihi bağlamında ve sahte evliliklerle ilgili yaygın şüpheler nedeniyle, Batılı-Avrupalı çiftlere kıyasla daha fazla şüpheyle karşılanır. Bir Batılı'nın tatil veya iş seyahati sırasında tanıştığı Müslüman biriyle ilişki kurma isteği hem yetkililer hem de Batı toplumunun bazı kesimleri tarafından kuşkuyla değerlendirilir. Medya, sahte evliliklere dair örnekleri sürekli olarak işlerken, internet de bu konuyla ilgili çok sayıda örnekle doludur. (Varro, 1995: 60)

Toplumun karma evliliklere karşı olan şüpheli yaklaşımı, bu tür birlikteliklerde olan kişiler üzerinde belirgin bir etki yaratır. Karma çiftler kendilerini eleştirel, düşmanca ve alaycı bakışlarla karşı karşıya hissederler ve şüpheli bir ortamda olduklarını algırlar. Bu çiftler, adeta başarısızlık beklenen bir atmosfer içinde yaşadıklarını hissederler. (Chouchan, 2000: 96)

Homogam çiftlerin oluşturduğu çoğunluk karşısında, karma birliktelikleri tercih edenler, yeni yolları keşfeden herkesin karşılaşabileceği türden bir yalnızlık hissi yaşarlar. Bu durum, onların karşılaştığı zorlukları artırır ancak mücadelelerinin doğasını değiştirmez. Çift oluşturma sürecinde, homogami arayışı hala yaygındır. Günümüzde, internet üzerindeki tanışma siteleri, sosyal statü, siyasi görüşler veya inanç gibi belirli kriterlere göre partner seçimi yapmayı teşvik etmektedir. Bu tür eşleştirme sitelerinin çoğalması, insanların homogam eşleşmelere yönelmelerini daha da güçlendirir. Örneğin, Yahudi, Hristiyan veya Müslüman inançlarına özel tanışma siteleri ve hatta aynı siyasi ideallere sahip kişiler için kurulmuş platformlar bulunmaktadır. (Bozon & Héran, 2006)

Karma çiftlere yönelik eleştiriler, özellikle bu tür ilişkilerin gerçeklerinden habersiz olan kişiler tarafından yapılmaktadır. Karma dini inançlara sahip çiftlerin, kendi dini topluluklarıyla olan

etkileşimleri şüphelerle dolu olarak algılanır. Bu evlilikler, dini toplulukların geleceği üzerine tartışmaları gündeme getirir. Medya, farklı kültür ve dinlerden gelen insanların evliliklerine yönelik ilgiyi artırmış görünmektedir. Özellikle Müslüman-Hristiyan çiftler, çeşitli televizyon kanalları tarafından röportaj ve programlar için sıkça davet edilirken, bu tür çiftleri temsil eden kişilerin medyada görünürlüğü giderek artmaktadır. (Legutowska, 2012: 102)

Uzun süre boyunca, toplumdaki karma çiftlere yönelik ilginin merkezinde göçmenlerin entegrasyon sürecindeki potansiyel rolleri yer almıştır. Karma çiftler, kendilerinin sadece yabancıların entegrasyonunu kolaylaştıran bir araç olarak görülme algısına karşı çıkarak bu durumu açıkça ifade ederler. İnternet üzerindeki çeşitli forumlarda, Müslüman-Hristiyan çiftlere yönelik dışarıdan yapılan yorumlar alaycı, saldırgan ve argo ifadeler içerir. Özellikle bir Müslüman kadın ve bir Hristiyan erkeğin birlikteliği söz konusu olduğunda, dış çevreden gelen yorumlar daha da olumsuz bir boyut kazanmaktadır. (Legutowska, 2012: 104)

4.4. Cemaat ve Dinî Temsilcilerinin Tepkileri

Kurumsal dinlerin temel çıkarları arasında, inananlarının korunması, sayısının artırılması ve böylece kendi varlığını sürdürmesi yer alır. Bu sebeple, her dini topluluk, evlilikle ilgili kendi kurallarını oluşturur; çünkü evlilik, çocuğun ilk sosyalleşmesinin gerçekleştiği aile yapısının temelidir. İyi bir dini eğitim almış çocukların, ebeveynlerinin kültürel veya dini modellerini takip etmesi beklentisi vardır. Aynı inanca sahip eşlerin bir araya geldiği, yani dini açıdan homogam evlilikler, inananlara tavsiye edilir. Farklı inançlardan eşlerin oluşturduğu karma evlilikler ise hem eşler hem de bu birliktelikten doğan çocuklar için dini açıdan riskli olarak kabul edilir. (Varro, 1995: 212)

Her topluluğun farklı inançlardan gelen bireyler arasındaki birlikteliklere yönelik tutumu değişkendir ve her dinin varoluşunun yüzyıllar boyunca geçirdiği dönüşüme bağlıdır. Karma evlilik törenlerini reddeden papazlar veya imamlarla karşılaşmak sıra dışı bir durum değildir. Katolik papazların Müslüman-Hristiyan karma evlilik adaylarına yönelik tutumu, sadece ülkeden ülkeye değil, aynı zamanda bireyden bireye de değişir. (Legutowska, 2012: 106)

Papazların konuşmalarında sıkça vurgulanan bir konu, çocukların dini eğitimidir ve farklı yaklaşımlarla ele alınır. Bu yaklaşımlar, gelecek nesillerin Katolik inancına göre yetiştirilmesinin gerekliliğinden, temel dini bilgilerin aktarılması isteğine kadar çeşitlilik gösterir. Evlenme hazırlığı sürecinin ötesinde, papazlar ve Hristiyan topluluğun diğer temsilcileri, karma çiftlerin yanında kalarak, onların sorunlarını ve düşüncelerini dinlemeye devam ederler. (Legutowska, 2012: 109)

Genel olarak, imamlar bir Müslüman erkek ve bir Hristiyan kadın arasındaki karma evliliklere açık olmakla birlikte, bazıları bu tür evlilikleri önermekten çekinir. Ancak, bir Müslüman kadın ve bir Hristiyan erkek arasındaki evlilik söz konusu olduğunda, imamların tutumu radikal bir şekilde değişir. Çoğu imam, erkeğin Müslüman olmaması durumunda bu tür bir evliliği onaylamayı reddeder. Sadece bir kelime-i şehadetin getirilmesi, resmi olmasa da bu tür evlilikler için bir ön koşul olarak görülür. Müslüman kadınların bu zorlukları karşısında, müstakbel eşler bazen, din değiştirme formülünün ağırlığını dikkate almadan ifade etmeye karar verir. (Jacobs, 1992: 114-115) “Beyaz” din değiştirmeler, birçok çiftin ailevi ve idari sorunları aşmasına imkân tanıyan bir yöntem olarak görülmektedir. Bununla birlikte, bu tür formaliteden kolaylaştırılmış din değiştirmeleri, Müslüman kadınların Müslüman olmayan erkeklerle yapmaları yasak olan karma evliliklerle çelişen bir durum oluşturur. (Legutowska, 2012: 110)

Sonuç

Aşk sınır tanımaz. Ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle, alışılmadık bir partnerle tanışma fırsatları artmaktadır. Okullar, iş yerleri, internet ve seyahatler gibi çeşitli ortamlar, uluslararası,

kültürlerarası ve dinler arası etkileşimler için bir alan oluşturur. Karma çiftlerin sayısında bir artış gözlemlenmekte ve bu durum resmi istatistikler tarafından da desteklenmektedir. Ancak, tüm evlilikler arasında bu hala küçük bir oranı temsil etmektedir.

Karma evlilik, tarihi boyunca uzun bir geçmişe sahip olup yeni bir olgu değildir. Tarihsel örnekler, diğer kültürlerle ve dinlerle olan etkileşimin, bireyin kimliğini tehlikeye atmadığını, aksine kültürlerarası veya dinler arası alışverişler yoluyla kimliği zenginleştirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte, tarihten alınan bu derslere rağmen, karma evlilikler hala hem yakın hem de uzak çevrelerden, özellikle insanların kamuoyundaki algılarından kaynaklanan düşmanca tepkilere maruz kalmaktadır. Özellikle Müslüman-Hristiyan çiftlerin durumunda, Müslüman toplumun algılanışı sorunlara neden olmaktadır.

Batı ve İslam ilişkilerinin tarihi boyunca, Müslümanlar “asimile edilemeyen yabancılar” olarak etiketlenmiştir. Onların entegrasyon kapasitesi, diğer göçmen gruplarla kıyaslandığında yetersiz olarak görülüyor. Müslüman kökenli bireylere, yoğun kültürel direnç gösterme, topluluk içine kapanma ve Batı toplumuna bilinçli bir şekilde entegre olmamak gibi suçlamalar yöneltilmektedir. Bu imaj, belirli kişilere yönelik olumsuz bir algı yaratmanın ötesinde, Müslüman ve Hristiyan bireyler arasında oluşan karma evliliklere de zarar vermektedir. Bu tür evlilikler, küresel ve kültürel etkileşimlerde, ayrıca dinler arası alışverişlerde tartışmasız önemli bir role sahiptir. İki farklı dinin bir araya gelmesiyle oluşan bu evlilikler, yalnızca dini ve özel alanlarda değil, aynı zamanda toplumsal ve insanlık tarihi açısından da önemli sonuçlar doğurmaktadır.

Araştırmalar, Müslüman-Hristiyan karma çiftlerin çoğunlukla sosyal ve mesleki açıdan homogam bir yapı sergilediğini göstermektedir. Ulusal, kültürel ve dini farklılıkların varlığı, partnerler arasında sosyal ve mesleki benzerliklerin olmadığı anlamına gelmemektedir. Aksine, bu tür benzerlikler, bireylerin bir araya gelmelerini ve duygusal bağlar kurmalarını teşvik eden bir ortam yaratmaktadır. Bu tür ilişkilerin oluşumunda rastlantısal faktörlerin etkisi minimaldir; çünkü buluşma mekanları toplumsal yapılar tarafından şekillendirilmektedir. Bu nedenle, bireylerin belirli sosyal gruplarla etkileşimi sınırlıdır ve herkes her sosyal çevrede yer alan bireylerle tanışma fırsatına sahip değildir.

Uluslararası, kültürel ve dinler arası karşılaşmalar sonucu oluşan çiftler, ailelerin, aidiyet gruplarının ve genel olarak toplumun dikkatini çekerler, çünkü bu durumlar sosyal dinamiklerin bir parçasıdır. İlişkinin başlangıcında, partnerler istemeden de olsa, karma birlikteliklerin temsilcileri olarak görülürler. Bu durum, günlük yaşamlarını sürdürürken bir nevi tanıklık etme sorumluluğu taşımalarını gerektirir. Partnerler, kendi ailelerini, diğer partnerin ulusal, kültürel ve dini dünyasını anlamaları için bilgilendirirler. Çoğu zaman, bilgisizliğin temel bir korku kaynağı olduğu göz önünde bulundurularak, karma çiftler, stereotiplerle mücadele etme ve ‘öteki’ hakkındaki önyargıları ortadan kaldırma çabası içerisindeyler. ‘Beklenmedik’ partner, kendi topluluğunun bir sözcüsü olarak kabul edilir ve bu nedenle diğer adaylara göre kendini daha fazla kanıtlama gereği duyar. Genellikle, entegrasyon iradesini ve bazen kendi kültürel ve dini mirasından ödün verme gerekliliğini kanıtlaması beklenir. Gelin veya damadın ailesinin taleplerine nasıl yaklaşıldığına bakılmaksızın, partner sürekli olarak gözetim altındadır ve bu nedenle entegrasyon süreci asla tam ve kesin olarak tamamlanamaz.

Karma çiftlerin oluşumu, çoğu zaman hem ilgili aileler hem de onların yaşadıkları toplumlar açısından zorlu bir mesele olarak ortaya çıkar. Bu durum, kimliklerin sürekliliği ve dönüşüm süreçlerine potansiyel bir tehdit oluşturur. Batı ülkelerinde, karma birlikteliklerin artışı, özellikle göçmenlerin kendi kültürel pratiklerini sürdürme, dinlerini icra etme ve köken ülkeleriyle bağlarını koruma arzusuyla birleştiğinde, endişe verici bir durum olarak görülmektedir. Göçmenleri asimile etmek amacıyla basit bir emilim politikasını benimseyen toplumlar için, göçmenlerin toplumsal erimeye karşı direnç göstermeleri ciddi bir endişe kaynağıdır. Özellikle, Batı açısından farklı kültürel ve dini arka planlara sahip olanlar, örneğin Müslüman göçmenler, toplumda görünür olma

çabaları nedeniyle ayrı, izole ve marjinalize edilmiş bir grup olarak algılanırlar. Bu bağlamda, Batı ve Müslüman kökenli bireyler arasındaki evlilikler, Batı ve Avrupa kökenli bireyler arasındaki evliliklere kıyasla daha fazla şüphe uyandırmakta ve bu çiftlere karşı hem yakın çevreleri hem de genel toplum tarafından daha temkinli bir tutum sergilenmektedir.

Günümüzde, toplum içerisinde karma evlilikler hala tartışmalı bir konu olmakla birlikte, son yıllarda bu tür evliliklere karşı halkın tutumunda önemli bir değişim gözlemlenmiştir. Medyanın karma evlilikleri temsil etme şekli de bu süreçte yavaşça değişmiştir. Daha önce karma çiftlerin olumsuz yönlerine (göçmenlik durumlarını yasallaştırmak için yapılan evlilikler, ayrılıklar, boşanmalar vb.) yoğunlaşan medyanın odak noktası, bu tür konuların artık öncelikli olmadığı bir yöne kaymıştır. İnsanlar, giderek artan bir şekilde çevrelerindeki dünyayı televizyon, internet, radyo ve basın gibi araçlar aracılığıyla algılamaktadır. Bu nedenle, karma çiftler hakkındaki algıların değişimi, bu medya araçları aracılığıyla sunulan imajlara bağlıdır. Elbette, bu tür birlikteliklerin medyada sunumuyla ilgili zorluklar halen tartışılmakta, ancak bunlar artık asıl gündem maddesi değildir. Bunun yerine uluslararası, kültürel ve dinler arası karşılaşmanın evlilik bağlamında sunduğu avantajlar vurgulanmaktadır. Medyada belirtilen olumlu yönler arasında, bir 'yabancı' evlilik çerçevesinde uyum sağlama süreci gibi konular giderek daha fazla ilgi çekmektedir.

Karma çiftler, toplumsal algıda diğer çiftlerle eşit bir şekilde değerlendirilmek arzusunu taşımaktadır. Problematik yönlerin öne çıkarılması, bu çiftlerin yaşam deneyimlerine ve öznel gerçekliklerine yönelik bir rahatsızlık yaratmaktadır. Bu bireyler, genel popülasyonun diğer üyeleri gibi normal bir yaşam sürdürdüklerinin altını çizmektedirler. Elbette, karşılaştıkları zorluklar inkâr edilemez, fakat bu zorlukların hayatlarının merkezinde yer almadığı vurgulanmalıdır.

Çalışmamız, farklı kültürel ve dini arka planlardan gelen bireylerin bir araya gelmesi sürecinde çiftlerin karşılaştığı zorlukları ve bu zorluklarla başa çıkma stratejilerini incelemiştir. Bulgular, çiftlerin tanışma ve karar verme aşamalarında, farklılıklara saygı gösterme ve ortak bir yaşam alanı oluşturma çabalarını göstermiştir. Karma evliliklerde çiftler, birbirlerine ve sosyal çevrelerine karşı anlayış ve saygı geliştirme ihtiyacı içinde oldukları bulunmuştur. Bu tür evliliklerin toplum ve aileler tarafından nasıl algılandığı, çiftlerin ilişkilerini devam ettirme kabiliyetleri üzerinde etkili olmuştur. Aileler ve toplumun ilk tepkileri çekince ve endişelerle dolu olmasına rağmen, zamanla ve artan karşılıklı anlayışla bu tutumlar olumlu yönde değişebilmiştir.

Araştırmamız, aileler ve toplumun karma evliliklere ilk tepkilerinin genellikle karışık olduğunu, ancak zamanla bu tutumların olumlu yönde değiştiğini ortaya koymuştur. Farklı kültürel ve dini arka planlara sahip çiftler, evlilik süreçleri boyunca kimlik ve aidiyet duygularında önemli dönüşümler yaşamışlardır. Bu evlilikler, bireylerin kendilerini ve partnerlerini yeniden tanımlamalarına imkân sağlamıştır. Çiftlerin yaşadığı sosyal ve çevresel faktörler, ilişkilerinin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır; arkadaş çevreleri, toplumun tepkileri ve dini temsilcilerin yaklaşımları bu süreçlerde kilit öneme sahiptir.

Çalışmamız, karma evliliklerin karşılaştığı zorluklara ve çiftlerin bu zorlukları nasıl aştıklarına dair önemli bulgular sunmaktadır. Bu zorluklar, farklı kültürel ve dini geleneklerin yönetilmesi, aile ve toplum içinde kabul süreçleri ve kimlikle aidiyet duygularının yeniden şekillendirilmesini içermektedir. Bulgular, karma evlilik süreçlerinin, çiftler, aileler ve toplum arasındaki karşılıklı etkileşimlerle şekillendiğini ve bu etkileşimlerin bireylerin kimlikleri, aidiyet duyguları ve toplumsal ilişkiler üzerinde derin etkiler yarattığını göstermektedir. Karma evliliklerin, kültürel ve dini farklılıkları aşmada önemli bir araç olabileceği ve toplumsal çeşitliliğin ve uyumun anlaşılmasında değerli bir perspektif sunduğu sonucuna varılmıştır.

Kaynakça

- Ataman, K.Y. (2020). Küreselleşen dünyada birlikte yaşamın temel dinamikleri. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(2), ss. 532-546. <https://doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2663>
- Barbara, A. (1980). Le mariage mixte : Lieu de Confrontation des Identités Ethnoculturelles, Identités Collectives et Changements Sociaux (Karma evlilik: Etnokültürel kimliklerin, kolektif kimliklerin ve toplumsal değişimlerin karşılaşma alanı). *Privât*, 4(76), ss. 65-66. <https://doi.org/10.3917/vst.076.0064>
- Baycar, A. (2019). Türk-Alman evliliklerinde yaşanan problemler ve başa çıkma yöntemleri (Dini-kültürel farklılıklar bağlamında). *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(40), ss. 377-414. <https://doi.org/10.17335/sakaifd.621015>
- Bensimon-Donath, D. (1971). *L'intégration des juifs Nord-africains en France* (Kuzey Afrikalı Yahudilerin Fransa'ya entegrasyonu). Mouton.
- Berger, P., & Kellner, H. (1964). Le mariage et la construction de la réalité (Evlilik ve gerçekliğin inşası). *Diogenes*, 46, ss. 3-32. www.persee.fr/doc/bupsy_0007-4403_1968_num_22_274_10984_t1_0307_0000_7
- Berger, P., & Luckmann, T. (2006). *La construction sociale de la réalité* (Gerçekliğin sosyal inşası). Éditions Armand Colin.
- Bouamama, S., & Sad Saoud, H. (1996). *Familles Maghrébines de France* (Fransa'daki Mağripli aileler). Éditions Desclée de Brouwer.
- Bozon, M., & Héran, F. (2006). *La formation du couple. Textes essentiels pour la sociologie de la famille* (Çiftin oluşumu: Aile sosyolojisi için temel metinler). Éditions La Découverte.
- Chouchan, P. (2000). *Couples mixtes pour le meilleur et pour le pire. Voyage dans l'intimité des familles juives et non juives* (Karma evlilikler: İyiyle kötüsüyle Yahudi ve Yahudi olmayan ailelerin mahremiyetine yolculuk). Éditions Romillat.
- Delcroix, C., Guyaux, A., & Rodriguez, E. (1989). Le mariage mixte comme rencontre de deux cultures (Karma evlilik: İki kültürün buluşması). *Life stories, Récits de vie*, 5, ss. 49-61. <https://doi.org/10.4000/enquete.94>
- Deliège, R. (1996). *Anthropologie de la famille et de la parenté* (Aile ve akrabalık antropolojisi). Éditions Armand Colin.
- Dufoulon, S., & Rostekova, M. (2011). *Migrations, Mobilités, frontières et voisinages* (Göçler, hareketlilik, sınırlar ve komşuluklar). L'Harmattan.
- Elmalı Karakaya, A. (2022). Çizgi dışı bir evlilik hikayesi: Müslüman kadının gayri müslim erkekle evliliği. *Bilimname*, 48(2), ss. 451-494. <https://doi.org/10.28949/bilimname.1126529>
- Geertz, C. (2010). *Kültürlerin yorumlanması* (H. Gür, Çev.) Dost Kitabevi.
- Girard, A. (1964). *Le choix du conjoint* (Eş Seçimi). Presses Universitaires de France.
- Jacobs, C. (1992). *Double mixte, la rencontre de deux cultures dans le mariage* (Çifte kültür, evlilikte iki kültürün buluşması). Edition L'Harmattan.
- Kaufmann, J.-C. (1993). *Sociologie du Couple* (Çift Sosyolojisi). Éditions Presses Universitaires de France.
- Laffort, B. (2003). *Les couples mixtes chez les enfants de l'immigration algérienne* (Cezayir

- göçmenlerinin çocuklarında karma evlilikler). Edition L'Harmattan.
- Lahouari, A. (1999). *Les Mutations de la Société Algérienne, Famille et Lien Social dans l'Algérie Contemporaine* (Cezayir toplumundaki değişimler: Çağdaş Cezayir'de aile ve sosyal bağlar). Éditions La Découverte.
- Legutowska, G. (2012). *Le Mariage Islamo-chrétien en France: Une approche anthropologique* (Fransa'da İslam-Hristiyan evliliği: Antropolojik bir yaklaşım). Université de Grenoble.
- Lemaire, J.-G. (1979). *Le Couple: sa vie, sa mort. la structuration du couple humain* (Çift: hayatı ve ölümü. İnsan çiftinin yapılandırılması). Éditions Payot.
- Lévi-Strauss, C. (1967). *Les Structures Élémentaires de la Parenté* (Akrabalığın temel yapıları). Éditions Mouton&CO.
- Lévy, I. (2007). *Vivre en Couple Mixte : Quand les Religions s'Emmêlent* (Karma evlilikte yaşamak: dinler birbirine karıştığında). Presses de la Renaissance.
- Lévy, I. (2010). *Pour Comprendre les Pratiques Religieuses des Juifs, des Chrétiens et des Musulmans* (Yahudilerin, Hristiyanların ve Müslümanların dini pratiklerini anlamak). Presses de la Renaissance.
- Muller, M. (1987). *Couscous, Pommes, Frites. Le Couple Franco-Maghrébin d'Hier a Aujourd'hui* (Kuskus, patates, kızartma: Dünden bugüne Fransız-Mağripli çift). Éditions Ramsey.
- Neyrand, G., & M'Sili, M. (1995). *Mariages Mixtes et Nationalité Française* (Karma evlilikler ve fransız vatandaşlığı). Éditions L'Harmattan.
- Neyrand, G., & M'Sili, M. (2000). *Les Couples Mixtes et le Divorce. Le Poids de la Différence* (Karma evlilikler ve boşanma: farklılığın ağırlığı). Éditions L'Harmattan.
- Özateşler Ülkücan G. (2015). Çapraz evlilikler ve gruplar arası ilişkiler. *Mediterranean Journal of Humanities*, 2, ss. 287-295. <https://doi.org/10.13114/MJH.2015214572>
- Schaper, D. (1999). *Raising interfaith children: spiritual orphans or spiritual heirs?* (Farklı inançlara sahip ebeveynlerin çocuklarını yetiştirmek: Manevi öksüzler mi, manevi mirasçılar mı?). Crossroad.
- Singly, F. (1996). *Le soi, le couple et la famille* (Benlik, çift ve aile). Éditions Nathan.
- Streiff-Fenart, J. (1989). *Les couples Franco-Maghrébins en France* (Fransa'daki Fransız-Mağripli çiftler). Edition L'Harmattan.
- Streiff-Fenart, J. (1990). La nomination de l'enfant dans les familles Franco-Maghrébines (Fransız-Mağripli ailelerde çocuğun isimlendirilmesi). *Sociétés Contemporaines*, 4, ss. 5-18. <https://doi.org/10.3917/soco.p1990.4n1.0005>
- Varro, G. (1995). *Les couples mixtes* (Karma evlilikler). Éditions Armand Colin.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ER

Çatışma Beyanı / Conflict Statement: Yazar bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkisinin bulunmadığını, herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan etmiştir.

Etik Beyanı / Ethical Statement: Yazar bu makalede "Etik Kurul İzni"ne gerek olmadığını beyan etmiştir.

Destek ve Teşekkür / Support and Thanks: Yazar bu çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmadığını beyan etmiştir.

Yayımlanan makalede araştırma ve yayın etiğine riayet edilmiş; COPE (Committee on Publication Ethics)'nin editör ve yazarlar için yayımlanmış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.

